

پشتپەردهی ریکهوتنه‌که‌ی سووریا و

هه‌سه‌ده

11-03-2025

نووسه‌ره‌کان

زریان روژه‌لاتی

کورتە : ریکهوتنه ۸ خالییه‌که‌ی سووریا- هه‌سه‌ده وه‌چه‌رخانیکی میژووپی گرنکه له سووریای نوی. بئشک به شیوه‌یه‌کی گریمانیه‌ی، ئه‌و ده‌سکه‌وته‌ی که له‌وانه‌یه کورد به‌هۆی ئه‌م ریکهوتنه‌وه ده‌ستی بخت، که‌مترین له‌وه‌ی که ده‌کرا له ۲۰۱۱‌وه‌ رووبدات، به‌لام بو هه‌لومه‌رجی ئیستا له یارییه‌کی بردنه‌وه ده‌چیت، به‌و پێیه‌ی که یه‌که‌مجاره ده‌سه‌لاتیکی سووری له میژووپی نزیکدا دان به ناسنامه، به‌شداریی سیاسی و سه‌ربازی کورد دا بنیت. بو جۆلانییش ریکهوتنه‌که هه‌ر بردنه‌وه‌یه، چونکه ئیدی به خه‌یالیکی ئاسووده‌تره‌وه ده‌توانیت رووبه‌رووی ته‌گه‌ره‌کانی دیکه‌ی پێش خۆی ببیته‌وه، ئه‌مه‌ بیجگه له‌وه‌ی که له‌سه‌ر بالاده‌ستی سووریا له جومگه سه‌ره‌کییه‌کانی ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی هه‌سه‌ده‌ش ریکهوتنی که پێشتر ته‌گه‌ری شه‌ری له‌سه‌ر هه‌بوو. به‌ته‌گه‌ری زۆر، له دوا‌ی رووداوه‌کانی چه‌ند روژی رابردووی ناوچه‌کانراوییه‌کانی سووریا که تێیدا سه‌تان که‌س کوژران، هه‌روه‌ها ته‌گه‌ری به‌هێزبوونی گرووپه ئیسلامیه‌ی په‌رگیره‌کان، زۆریک له ولاتانی دنیا نایانه‌وی ده‌سه‌لاتی سووریای ئه‌لشهرع مه‌رکزی بێت. له هه‌مانکاتدا بو مه‌زئوم عه‌بدیش، له دوا‌ی په‌یامه‌که‌ی ئۆجالان، دۆخی گۆراوی سووریا، گوشاری ئه‌مریکا و هاوپه‌یمانی نیوده‌وله‌تی، ریکهوتن باشترین بژاره‌یه.

رېځکه وټنه ۸ خاليه کي سووریا- هه سده وه چه رځانکي ميژووي گرنه له سووریاي نوې. بيشک به شيوه يه کي گرمانه يي، نه ده سکه وته ي که له وانه يه کورد به هو ي تم رېځکه وټنه وه ده ستي بخت، که مترې له وه ي که ده کرا له ۲۰۱۱ وه روودات، به لام بو ه لومهرجي ئيستا له ياريه کي بردنه وه ده چيټ، به و پيه ي که به که مجاره ده سه لاتي سووري له ميژووي نزيکدا دان به ناسنامه، به شداري سياسي و سربازي کورد دا بنيت. بو جولانيش رېځکه وټنه که هه بردنه وه يه، چونکه ئيدي به خيالکي ئاسوده تره وه ده توانيت رووبه رووي ته گره کاني دیکه ي پيش خو ي بنيه وه، نه مه بيجگه له وه ي که له سه ر بالاده ستي سووریا له جومگه سه ره کيبه کاني ناوچه کاني ژر ده سه لاتي هه سه ده ش رېځکه وټني که پيشتر ته گره ي شهري له سه ر هه بوو. به ته گره ي ژور، له دواي رووداو کاني چنه روي رابردووي ناوچه کانراويه کاني سووریا که تييدا سه تان که س کوزران، هه روه ها ته گره ي به هيزبووني گروويه ئيسلامييه په گريره کان، زورېک له ولتاني دنيا نايانه وئ ده سه لاتي سووریاي ته لشرع مه رکه زي بيټ. له هه مانکادا بو مه زلوم عه بديش، له دواي په يامه کي ئوجلان، دوخي گوراوي سووریا، گوشاري ته مريکا و هاوپه يمانی نيوده ولته ي، رېځکه وټن باشتري بزاريه.

خالي به کم و حوته مي رېځکه وټنه که شتي گشتين و ده شي ده سته واژه و رسته ي وه ها له زورېک له رېځکه وټنه هاوشيوه کاند بيديريت. له خالي دووه مدا، باسکردن له کورد وه کومه لگايه کي ره ستن له ده ولته ي سووریا، دوو وه رچه رځاني گرنه ي تيديا: به که میان پيچه وانه وه ي ره فتاري رژيمي پيشوو که به شيکي زوري له کورده کاني وه کي کوچه ر تماشا ده کرد و ته نانه ت ناسنامه ي هاوولتايوونيشي پينه ده دان، وه ک خه لکي ره ستن ناوي بردوون که مافي هاوولتايوونيان هه بي. نه مه بيجگه له وه ي که وه کي کومه لگايه کي ناوي بردوون که ده توانيت دانپيدانان و پاشاخانيک بيټ بو گفوتگوکاني داهاتووي هه ردوولا له سه ر مافي گشتي کورد بيجگه له و مافه ي که وه ک تاک- هاوولتي هه به تي. دووه ميشيان ته وه يه هه ر له و ماده يه و له ته واوي ده ق رېځکه وټنه که شدا که تاپ کراوه، بيجگه له ده سته و ته که ي جولاني، ته نيا ده سته واژه ي ده ولته ي سووریا به کارهاتووه نه ک کوماري عه ره بي سووریا!

هه رچه ند که ته مريکا و هاوپه يمانی نيوده ولته ي که پنيوستيان به هيشتنه وه ي نزيکي چه کدار هه يه بو شهري دزي تيرور، وه کي ته ندازياري رېځکه وټنه که ده رده که ون به لام خالي سنيهم و پينجه مي رېځکه وټنه که ده ريده خات که تورکيايش لايه نيکي ته و کاره بووه . چونکه جولاني بو خويشي باش ده زانيت که به بي ره زامهندي تورکيا، ته ستمه بتوانيت به ليني راگرتي شه ره کاني ده وره بري به نداوي تشرين و قهره قوزاک بدات که له ديسه مبهري ۲۰۲۴ وه له نيوان هه سه ده و گروپه کاني لايه نگرې تورکيا له نارادايه. نه مه بيجگه له وه ي که گه رانده وه ي ناواره کان بو شوپنه کاني وه ک عه فرين و سه ري کاني که تورکيا له ساله کاني ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ گرتووني، ديسان پويوستي به ره زامهندي ته نقره هه يه. به پي ته و زانياريبانه نافه رميانه ي که له ده سته دايه، به شيک له و دانوستانده نش راسته وخو له نيوان تورکيا و هه سه ده دا کراوه، هه رچه نده ي که لايه نه کان ته وه ش ره تبه که نه وه. به پي رېځکه وټنه که ش واچاوه ران ده کريت له ماوه ي يه ک مانگ دا هه زاران کورد بگه رپنه وه شوپنه کاني خويان. هه رچه ند ديار نييه که جيبه جيکردني ته مه چه نده ئاسان ده بيټ، ته وپش له کاتيکدا که راپورتکي زور له باره ي پيشلکاريبه کاني مافي مروف له لايه ن هه نديک گروپي وه ک حه مزات و عه مشانه وه بلاکراونه ته وه و ديار نييه که تيا له کاتي گه رانه وه ي خه لکي ناواره، هه ر ته و جوړه گروپانه له ئاستي لوكاليدا بالاده ست ده بن يان يان هيژکي نوې جيگر ده بيټ.

به کيک له گرنگرتين خاله کاني رېځکه وټنه که ماده ي ۴ ده قه که يه که باسي تيکه لاکوردي دامه زراوه مه ده ني و سه ربازيه کاني باکووري روژه لاتي سووریا له نيو ئيداره ي ده ولته دهاکات. ته مه جياوازه له باسي هه لوه شانده وه و باس له سه ر تيکه لاکوردي دامه زراوه يه بو يه به واته يه ديت که هه سه ده و ئيداره ي خو سه ري ده مي نيته وه، به لام به و پيه ي که ده چيته ژر رکيفي ئيداره ي ده ولته، ده سه لاته کانينان که متر ده بيټ. خو ته گه ر رېځکه وټنه که له سه ر کونترولي ته واوي ده ولته و هه لوه شانده وه ئيداره ي خو سه ري بوايه، به دياربکراوي باسي ده روازه سنووريبه کان، فرؤکه خانه و بيره کاني نه وت و گاز نه ده کرا. له باره ي هه سه ده، وادياره ناوه که ي بو فيرقه يان زياتر له فيرقه يه کي سوپاي سووریا ده گوپت وه ک ته وه ي که بو گروپه کاني دیکه ش کراوه و ئيدي سه ير نابيت ته گه ر هه نديک له فه رمانده کاني هه سه ده له نيو وه زاره تي به رگري سووریا پوس ت وه رېگرن. له وانه ش باسيک له سه ر جيگري وه زي ري به رگري هه يه، هه رچه ند تا ئيستا هيچ شتيکي فه رمي له وباره يه وه رانه گه يه نراوه.

له وانه يه خالي شه شه م پالنه ره سه ره کيبه که ي شه رع بيت بو په له کردن له و رېځکه وټنه که ي که له مانگي ديسه مبهري رابردووه به نيوزيواني ته مريکا، فه ره نسا و هاوپه يمانی نيوده ولته ي، هه روه ها به پالپشتي هه ري مي کوردستان ژرخانه که ي نامه کراوه. رووداو کاني چنه روي رابردووي ناوچه که نارايه کاني سووریا له لايه ک هه موو ته و چيروکه ي خستوته ژر پرسيار که کومه لگه ي نيوده ولته ي ده يه وئ له باره ي وه رچه رځاني گروپيکي کونه جيهادي وه ک هه ته شه وه برابي پ بکات. کوزراني زياتر له هه زار که س جاريکي دیکه ترسي په گريري بووني ده ولته ي نو ي سووریاي زيندووکرده وه و شه رع ده يه وئ به م رېځکه وټنه ي له گه ل هه سه ده ته و په يامه بدات که ته هلي سازان و رېځکه وټنه، ته مه بو جولاني که پويوستي به دانپيدانان نيوده ولته ي، هه لگرتني سزا و ۲۰۰-۴۰۰ مليار دولار هه يه تاوه کو سووریاي پ بنيا ت بنيته وه، باه تيکي ستراتيژيه. ته مه بيجگه له وه ي ترسي وه رگوراني ناروازي عه له ويه کان بو سه ره لده وه ي شه ريکي دريژمه ودای دیکه ي نيوخوي، بو سه روککوماري سووریا وه ک ديوه زمه يه ک واپه که ده توان خوي بزريئي. ته وپش له کاتيکدا که راده ي شکانی ده سه لاته که ي به سه ر گروپه چه کداره سونه هاوپه يمانه کاني خويشي باه تيکي که قسه ي زور هه لده گري.

خالی هه شته می ریکه تنه که کرۆکی باسه که یه. ئه ویش کارکردنه بۆ ئه وهی که تا کۆتایی ئه مسال ئه و ریکه وتنه جیبه جی بکریت. بیشک لیره له رۆژه لاتی نیوه راست بابه تی ریکه تن له سه ر کاخه ز شتی که و چۆنییه تی جیبه جیکردنیش به کردار شتیکی دیکه یه! به ئه گه ر زۆر له ماوه ی زیاتر له ۸ مانگی داها توودا، نه ک ته نیا هه ردوولایه نه که، به لکو چه ندین ئه کته ری دیکه ی ناوچه یی و نیوده و له تی، قۆلی یه کتر باده دن تاوه کوو ریکه وتنه که به پنی خواستی خۆیان جیبه جی بکریت. دوا جار راده ی هیزی لایه نه کان له سه ر زه وی و هاوسه نگی نیوده و له تییه که ده ریده خات چاره نووسه که ی چی ده بییت!